

In 2006 nam Eefje Postelmans het initiatief tot het oprichten van een werkgroep voor ICD-begeleiders. Zij is ICD-begeleider in het Amphia Ziekenhuis te Breda en was toentertijd bezig met het opzetten van de zorg rondom ICD-dragers. Wat haar bij het contact met andere implantatiecentra opviel was dat er geen eenduidige informatie werd verstrekt en er weinig kennis over ICD's bestond. Door contacten met andere ICD begeleiders hoopte zij de tekortkomingen op dat gebied op te lossen. Dit heeft geresulteerd in een actieve werkgroep met werkgroepleden vanuit vele implantatie centra in Nederland. Doelstelling van de werkgroep is om een netwerkfunctie te hebben en informatiepunt te zijn voor verpleegkundigen, medici, en ICD-dragers. In 2007 is de WIBN officieel onderdeel geworden van de NVHVV.

Voor wie is deze nieuwsbrief?

De werkgroep telt elf actieve werkgroepleden en zeventien niet actieve werkgroepleden. De niet actieve werkgroepleden zijn werkzaam als ICD-begeleider en verlenen hun expertise aan de werkgroep ten behoeve van de ICD-dragers in Nederland. Zij nemen geen deel aan vergaderingen maar willen wel graag op de hoogte blijven van de activiteiten en scholing en activiteiten die door de werkgroep wordt georganiseerd. Verder kunnen zij desgewenst deelnemen en/of een bijdrage leveren aan de werkgroep activiteiten. Door middel van de nieuwsbrief houdt de actieve werkgroep de overige leden hiervan op de hoogte.

Bericht van de voorzitter, Anjo van Staaveren.

In deze rubriek zal vanaf de volgende editie onze voorzitter Anjo van Staaveren ook een stukje schrijven

ALS DE ICD SHOCKT... CNE lesdag: een verslag

Karen Boereboom en Anja Luijten, ICD verpleegkundigen Catharina-ziekenhuis Eindhoven

De CNE lesdag van 11 juni stond in het teken van “de shock” van een ICD.

Er was een gevarieerd programma, waarbij tijdens de eerste presentatie van **T. Hendriks, physician assistent in het VU medisch centrum Amsterdam**, de geschiedenis van de ICD en indicaties voor een ICD op een luchtige manier gebracht werden.

De tweede presentatie werd gegeven door **Roy Nathoe, ICD technicus, nurse practitioner in opleiding in het Catharina ziekenhuis Eindhoven**. Er werden ritmestrips van een ICD besproken. Hierbij zorgde de interactie met de zaal ervoor dat iedereen actief deelnam aan deze presentatie.

De elektrische interferentie werd verduidelijkt; wanneer kunnen signalen van buitenaf de ICD beïnvloeden.

Er werd uitleg gegeven over onterechte therapie van de ICD die kan ontstaan door storingen van buitenaf en leadproblemen zoals draadbreek. Door deze uitleg werd duidelijk waarop de ICD discrimineert en hoe belangrijk het is dat de ICD goed ingesteld staat. Tenslotte gaf Roy een korte uitleg over zijn afstudeerproject van zijn studie tot nurse practitioner over de behoefte aan psychische begeleiding na een shock bij bewustzijn bij een ICD drager en familie.

Na de middagpauze ging het programma over de psychische impact van een shock en de begeleiding daarna.

Frank Duysens, psycholoog Rijnlands revalidatiecentrum, gaf een algemene inleiding over de mogelijke gevolgen van een ICD implantatie. De volgende thema's kwamen kort aan bod:

ICD shocks en de psychische gevolgen, praktische diagnostiek en screening, paniekstoornissen, depressies, seksuele problematiek partners van ICD dragers, handige verwijsmogelijkheden.

Een jonge ICD draagster vertelde een indrukwekkend verhaal over waarom zij voor een ICD in aanmerking kwam en hoe haar ervaringen waren om tijdens haar vakantie plotsklaps diverse shocks te krijgen van de ICD. Ze vertelde wat voor impact het op haar leven en dat van haar familie heeft. Haar positieve kijk op het leven en haar doorzettingsvermogen zorgen ervoor dat zij zich niet beperkt voelt om van alles te ondernemen en een “normaal” leven te leiden.

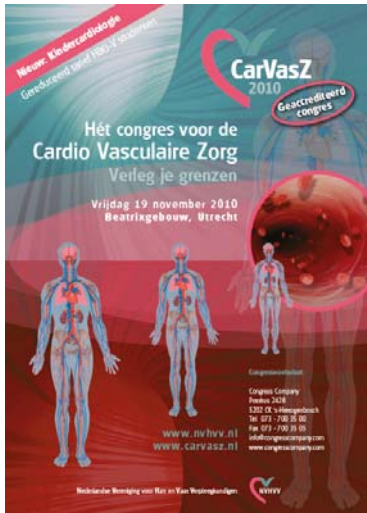
Marion Kornaat, fysiotherapeut in het Rijnlands revalidatiecentrum, sloot het programma af met uitleg over de multidisciplinaire aanpak van het Rijnlands revalidatie centrum. In dit centrum worden ICD dragers deskundig begeleid en krijgen zorg op maat. Er is een klinische en poliklinische vorm van behandeling. Als ICD dragers ernstige angststoornissen hebben worden ze regelmatig verwezen naar dit centrum voor behandeling omdat er veel kennis is op dit gebied.

De reacties van de deelnemers van deze dag waren positief!

Op **10 december 2010** zal er een nieuwe CNE dag georganiseerd worden met hetzelfde programma als 11 juni.

De CNE dag is bedoeld voor een ieder die werkzaam is op een afdeling cardiologie of op een andere manier te maken heeft met ICD dragers.

Geef deze datum door aan collega's en maak ze attent op deze interessante en leerzame CNE dag!

Ook leden van de WIBN zijn druk bezig met de voorbereidingen voor CarvasZ, dat op 19 november plaatsvindt. Resy Verheijen en Marja Verkerk organiseren namens de WIBN de volgende parallelsessies:

Sessie 8
Home monitoring van ICD patiënten: de praktijk
R. Jansen

Webcare: een psychologische internetinterventie bij patiënten met een ICD

Technische aspecten van de S-ICD
D.A.M.J. Theuns

Sessie 17
Genetica en aritmogene rechter ventrikel dysplasie
R.N.W. Hauer

Ethische aspecten bij het uitzetten van de ICD
J. van Staaveren

Sessie 26
Sessievoorzitter: Interculturele communicatie
J.A.M. v.d. Giessen & M. Kaya

AGENDA 2010

September

14 vergadering WIBN in Antonius Nieuwegein

Oktober

-

November

19 CarvasZ Utrecht

December

10 CNE Als de ICD shockt
? vergadering WIBN in UMCU

Bezoek aan de fabriek van Biotronik Berlijn

Op donderdag 27 en vrijdag 28 mei is er door een groot gedeelte van de werkgroep een bezoek gebracht aan het hoofdkantoor en de fabriek van Biotronik in Berlijn. Resy Verheijen was hiervan de initiatiefneemster. Biotronik heeft ons vervolgens uitgenodigd en hartelijk ontvangen in Berlijn. Donderdagavond begon de heenreis en op vrijdag kregen we een vol programma aangeboden met diverse presentaties. Hoogtepunt was de rondleiding door de fabriek waar de gehele wereldvoorraad pacemakers en ICD's wordt geproduceerd. Dit blijkt veelal handwerk te zijn; iets wat een flinke indruk

BIOTRONIK
excellence for life